

НАШІ ЮВІЛЯРИ
ПИЛИПЧУК ОЛЕГ ЯРОСЛАВОВИЧ

13 серпня 2012 р. виповнилося 65 років одному з провідних істориків науки і техніки в Україні, доктору біологічних наук, професору, директору Центру досліджень історії науки і техніки ім. О. П. Бородіна Державного економіко-технологічного університету транспорту Олегу Ярославовичу Пилипчуку.

О. Я. Пилипчук народився на Тернопільщині в селянській родині. Після закінчення школи вступив на біологічний факультет Чернівецького університету. У 1970–1973 рр. працював учителем Коцюбинської середньої школи Гусятинського району Тернопільської області. 1973 року вступив до аспірантури Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України. Після успішного захисту кандидатської дисертації з 1976 р. до 1988 р. працював у цій науковій установі.

Новий етап науково-освітньої діяльності О. Я. Пилипчука розпочався 1988 р. Головним напрямком його наукових інтересів стала історія науки і техніки. З цього часу і до 1995 р. він працював спочатку асистентом, а потім старшим викладачем, доцентом Київського педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. 1992 р. успішно захистив докторську дисертацію за спеціальністю історія науки і техніки в Інституті історії природознавства та техніки ім. С. І. Вавілова РАН. З 1995 до 1996 р. працював завідувачем відділу історії науки і освіти Інституту українознавства Київського

університету, а 1996 р. і до сьогодні очолює кафедру «Екологія та безпека життєдіяльності на залізничному транспорті» Державного економіко-технологічного університету транспорту (м. Київ).

Науковий доробок О.Я. Пилипчука включає праці із зоології, екології, історії науки і техніки. Автор і співавтор понад 300 публікацій, серед яких «Волк» (1985), «Иван Иванович Шмальгаузен» (1985), «Александр Прокофьевич Маркевич» (1986), «Ондатра» (1987), «Антилопа Канна» (1987), «Дмитрий Константинович Третьяков» (1989), «Александр Онуфриевич Ковалевский» (1990, 2003 рос.), «Иван Федорович Шмальгаузен» (1991, 2001 рос.), «Микола Миколайович Гришко» (1995), «Алексей Николаевич Северцов» (1995), «Академік Олександр Прокопович Маркевич: життя і діяльність» (1999), підручник – «Основи екології» (2000); навчальні посібники: «Київське товариство дослідників природи та його внесок у розвиток ембріологічної науки» (1991), «Основи загальної генетики» (1995), «Історія науки та освіти в Україні (найдавніші часи – перша третина ХХ ст.» (1998), «3 історії української науки і техніки: Хрестоматія-посібник» (1999), «Основи екології та економіка природокористування» (2002), «Екологія: словник-довідник» (2002), «Стійкий екологічно безпечний розвиток і Україна» (2002), «Основи екології» (2004), «Безпека життєдіяльності» (курс лекцій) (2004), «Екологія на транспорті» (2006), а також науково-популярні книжки «Тварини з «Червоної книги» (1986), «Загадковий світ сирен» (1988), «Ці загадкові куниці» (1989).

Вчений здійснює значну науково-організаційну роботу. Зокрема, є Головою спеціалізованої вченої ради К 26.820.02 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю історія науки і техніки у Державному економіко-технологічному університеті транспорту. Вже захищено 34 дисертації), членом спеціалізованої вченої ради Д 26.189.02 у Центрі досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації 20 аспірантів та пошукувачів.

О. Я. Пилипчук є фундатором і директором центру досліджень історії науки і техніки ім. О.П. Бородіна Державного економіко-технологічного університету транспорту. Завдяки зусиллям керівника центру встановленні плідні взаємозв'язки з усіма дослідницькими інституціями в галузі історії науки і техніки в Україні, а також з Інститутом історії природознавства та техніки ім. С. І. Вавілова РАН.

1999–2010 рр. він був відповідальним редактором збірника наукових праць «Історія української науки на межі тисячоліть» (вийшло друком 50 випусків). З 2011 р. очолює редколегію Збірника наукових праць «Історія науки і техніки». Також є членом редколегій наукових часописів: «Нариси з історії природознавства і техніки», «Наука та наукознавство», «Вісник Дніпропетровського університету: серія історія філософії та історії науки», «Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний

інститут» Тематичний випуск: Історія науки і техніки», «Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія: «Транспортні системи і технології», «Історичні записки» Східноукраїнського національного університету, «Питання історії науки і техніки», «Історія науки і техніки», «Альманах історичних досліджень» (Одеса), «Историко-биологические исследования» (Санкт-Петербург).

О. Я. Пилипчука відзначено низкою державних та громадських нагород: у 2000 р. – медаллю та дипломом лауреата Нагороди ім. Ярослава Мудрого за значні здобутки у галузі науки і техніки (АН Вищої школи України); 2002 р. – знаком «Знак пошани» (Міністерство аграрної політики України), «Благословенною грамотою» за церковні заслуги перед Українською Православною церквою Київського патріархату, підписаною Філаретом (2002), «Почесною грамотою» Президії Української Академії Аграрних Наук за значний особистий внесок у становлення комплексних наукових досліджень з питань відтворення с/г дослідної справи в Україні, створення школи істориків біологічної і аграрної науки, «ПОДЯКОЮ» та іменним годинником від Київського міського голови О. О. Омельченка за вагомий внесок у розвиток історії науки (біобібліографічної справи); 2003 р. – знаком «Відмінник освіти України» (Міністерство освіти і науки України); За сприяння органам внутрішніх справ» (2006), 2008 р. – медаллю «За успіхи у науково-педагогічній діяльності», 2010 р. – знаками «За вагомий особистий внесок у розвиток залізничного транспорту» та «Почесний працівник транспорту України», медаллю «20 років АН ВОУ» (2012 р.).

Попри високі звання та нагороди Олег Ярославович залишається чуйною людиною, мудрим наставником для молоді генерації істориків науки і техніки.

Редакційна колегія Вісника Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» Тематичний випуск: Історія науки і техніки щиро вітає О. Я. Пилипчука з ювілеєм і бажає міцного здоров'я та нових творчих здобутків на ниві історії науки і техніки й подальшої плідної науково-освітньої та науково-організаційної діяльності.

Завідувач кафедри історії науки і техніки
НТУ «ХПИ», д.і.н. В. М. Склад